

heder med, hvad jeg vilde kalde Rejsfærdigheds-krav, som man kan have mod Staten, men som ikke kunne gjøres gjældende ved Domstolene, som ganske vist med Føie kunne kaldes Rettigheder, men i en anden mindre streng Forstand. Det er en Sammenblanding af Begreber, som forekommer mig at gaae igjennem hele denne Sag. Af hvad jeg tidligere tillob mig at bemærke, vil det fremgaae, at jeg for mit Vedkommende er tilbøielig til at være af den Mening, at der overhovedet slet ikke kan være Tale om nogen privat Ret for de Paagjældende, men at jeg i ethvert Fald er af den For- mening, at det Spørgsmaal, om de have en saadan privat Ret eller ikke, er Noget, som ikke foreligger her, og som vi aldeles ikke have at beskæftige os med; vi røre ved, hvad vi gjøre her, ikke ved private Rettigheder, disse blive fremdeles bestaaende uforandrede, som de altid have bestaaet, uden Hensyn til, hvad Loven bestemmer. Altsaa, naar man vil tale om Rettigheder, kan der ene og alene være Spørgs- maal om saadanne, som jeg tillob mig at kalde dem, mulige Rejsfærdighedskrav, som haves til Staten, og naar man da spørger om Statens Forpligtelse ligeoverfor et saadant Rejsfærdighedskrav, da formener jeg, at man ikke tør strue dette Spørgsmaal sammen indenfor de snevre Grændser, der ere dragne for privatrettlige Spørgsmaals Afgjørelse. Det forekommer mig, at den lovgivende Magt, der repræsenterer Staten, er berettiget til at tage Forholdet i dets Totalitet under Over- veielse og tage sin Beslutning efter at have afveiet de forskjellige Hensyn, haade Hen- synet til de Private, som denne Lovforan- staltning kommer til at ramme, og Hensynet til Statens store Interesse i denne Sag. Jeg troer, at det er med fuld Føie, naar Udvalget med denne Betragtning for Die i sin Betæn- ning taler om, hvad der i dette Tilfælde er naturligt og forstandigt for Lovgivningsmagten at gjøre. Derimod er jeg ganske enig med den ærede Taler i, at Betragtningen af, hvad der maatte være hæderligt, ikke kan sættes til- side, og at Statsmagten ingenlunde tør indlade sig paa en Foranstaltning, hvorved den træder Privates Interesser for nær paa en Maade, som kunde kaldes uhæderlig. Denne Sandhed

har Udvalget imidlertid ikke troet det nødven- digt at udtale, og jeg er fuldkommen overbe- viist om, at Enhver ved sin Afstemning i denne Sag vil tage det Spørgsmaal under Over- veielse, om det, her foreslaaes, virkelig skulde være noget Uhæderligt. Jeg troer, man med største Grund kan modsige den ærede Taler, naar han drog en Sammenligning fra, hvad en privat Mand vilde gjøre i et lignende Til- fælde, men jeg skal dog gaae ind paa denne Sammenligning. Naar en privat Mand mod Betaling eller maastee uden Betaling, maastee i Kraft af Hævd, ligeoverfor sin Nabo har er- hvervet en Ret, som han lader thinglæse, til at denne ikke maa bygge paa sin Grund, fordi det vilde genere hans Udsigt over Grunden, men han saa senere benytter sit eget Grundstykke paa en Maade, der udelukker enhver Tanke om, at Udsigten kan være af nogensomhelst In- teresse for ham, skulde det da være uhæderligt af ham, naar han ikke udenvidere vilde ind- rømme sin Nabo Byggefrihed? Om der vel kan tænkes Forhold, under hvilke man kunde sige, at det vilde være ganske passende at gjøre det, saa maatte det dog altid kaldes meget gene- reust, hvis han gjorde det, og i ethvert Fald forekommer det mig at være for stærkt saaledes i Almindelighed at sige, at det vilde være uhæderligt at den Vedkommende ikke vilde afstaae sin thinglæste, sin velerhver- vede Ret, blot fordi han ikke længere havde nogen Brug for den. Paa samme Maade forekommer det mig, at man heller ikke i nær- værende Tilfælde med nogen Grund kan sige, at det vil være uhæderligt for Staten at be- nytte sig af sin Ret ligeoverfor disse private Grundeiere ved ikke at ville forære dem Noget, som de paa ingen Maade tidligere have kunnet paaregne, som de aldeles ingen Grund have haft til at antage udenvidere skulde tilfalde dem. Jeg skal tillade mig en Sidebetragtning.

Rettelser.

Sp. 4197, Lin. 4—5: „at det i Kommissionens Fleer- talsforslag stilledes udtrykkeligt som Betingelse“, læs: „at det ikke i Kommissionens o. f. v.“